

договора. Поэтому определение корпоративного договора следует формулировать, исходя из общего понимания категорий «сделка» и «договор», выделяя его среди других договоров с помощью определения специфики предмета договора.

Автор предлагает определить корпоративный договор как сделку, что содержится в себе многостороннюю договоренность участников юридического лица корпоративного типа, направленную на эффективное управление принадлежащими им корпоративными правами путем определения порядка их осуществления в целях координации деятельности и реализации совместных охраняемых законом интересов в этой сфере.

Ключевые слова: договор, сделка, корпоративный договор, соглашение между акционерами

Vasilyeva V. V. Concept and features of a shareholders' agreement

In the article, the author explores the concept of a shareholders' agreement and examines its main characteristics, which consist of: 1) the features inherent in a shareholders' agreement as an act; 2) signs that distinguish this agreement from other contractual constructions. The latter consists primarily of the subject of the agreement. Taking into account the peculiarity of the subject of the explored agreement, the author concludes that the agreement between the shareholders has a corporate nature, and at the same time is an action between two and more persons, and despite all its specificity, is a kind of civil law contract. Therefore, the definition of a shareholders' agreement should be formulated based on a general understanding of the categories of «transaction» and «contract», distinguishing it from other contracts with the help of outlining the specifics of the subject of the contract.

The author proposes to define a shareholders' agreement as a legal transaction containing a multilateral agreement of the participants of a legal entity of a corporate type aimed at the effective management of their corporate rights by defining the procedure for their implementation in order to coordinate activities and implement common legal interests protected in this area.

Keywords: contract, legal transaction, shareholders' agreement, legal entity.

Погуль О. П.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

УДК 347.191.1

Конституцією України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, гарантується право на свободу об'єднання. Прогресивним є, що сьогодні ним можуть скористатися не тільки фізичні особи, але і юридичні особи приватного права. Зазначене впливає із п. 4 ст. 1 ЗУ «Про

громадські об'єднання» від 22. 03. 2012 р., яким визначається, що юридичні особи приватного права можуть бути засновниками та учасниками громадської спілки. Наведене свідчить про динаміку ще більшого розширення права на свободу об'єднання. У даному аспекті доречним буде сказати, що у радянський період про такі широкі рамки реалізації права на свободу об'єднання могли тільки мріяти. У той час свобода на об'єднання була декларованою, більшість непідприємницьких об'єднань контролювалися державними органами та були виконавцями їх волі. Та разом з тим, у ЦК УРСР від 18. 07. 1963 р. містилися окремі норми присвячені припиненню державно-кооперативних, кооперативних та інших громадських організацій, які були юридичними особами. Так, згідно з ст. 39 ЦК УРСР перелічені юридичні особи припиняли свою діяльність на підставах визначених у законі та статутах останніх. Окрім того, в п. 3 наведеної статті було закріплено, що реорганізація (злиття, поділ, приєднання) допускалася тільки за рішенням загальних зборів їх членів або зборів уповноважених. Також, ст. 40 ЦК УРСР вирішувалася доля майна юридичної особи, яка припинялася. Відтак майно громадської організації, що припинялася передавалося вищестоящим організаціям або відповідному державному органу на громадські потреби [1].

Натомість у сучасному ЦК України статті, якими б визначався порядок припинення досліджуваних юридичних осіб, відсутні. Аналізуючи наведене можна поставити запитання: «Чи громадські організації того часу мали більшу вагу в суспільстві ніж сучасні їх аналоги?». Очевидно, що відповідь буде негативною, адже ці об'єднання є невід'ємними учасниками усіх суспільних відносин, в тому числі і приватноправових. Саме тому вони стають суб'єктами наукового вивчення, зокрема, в рамках цієї статті буде здійснено дослідження порядку та особливостей їхнього припинення, яке відбувається шляхом реорганізації, адже якісний і детальний науковий супровід у даному питанні, безумовно, є необхідним для забезпечення законних інтересів усіх зацікавлених осіб.

Перш за все, слід наголосити на тому, що повноправними учасниками приватноправових відносин є не будь - які громадські

об'єднання, а тільки ті які володіють статусом юридичної особи. Тому правовий аналіз процесу реорганізації буде здійснено саме у відношенні останніх. У початковій редакції чинного ЗУ «Про громадські об'єднання» в ч. 1 ст. 25 містилося положення відповідно до якого одним із способів припинення громадського об'єднання могла бути реорганізація шляхом приєднання до іншого громадського об'єднання такого самого статусу [2]. Дана правова норма була піддана критиці у сучасній цивілістичній літературі, адже певні види громадського об'єднання вправі реорганізуватися й іншими шляхами. Наприклад, відповідно до ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23. 04. 1991 року реорганізація останніх може бути здійснена через поділ, злиття та приєднання. Відтак Парута Ю. І. підкреслювала доцільність закріплення такого способу припинення громадського об'єднання, як реорганізація, без уточнення можливих шляхів його здійснення [3, с. 61].

Власне така пропозиція знайшла відображення у правовому полі, позаяк 26. 11. 2015 р. ч. 1 ст. 25 ЗУ «Про громадські об'єднання» було змінено відповідним чином. Однак, цією правкою законодавчий орган не поставив крапку в питанні реорганізації громадських об'єднань, а навпаки відкрив ще більше аспектів для здійснення наукового пізнання. Оскільки тепер кількість можливих способів реорганізації змінилася в сторону їх збільшення. Згідно з ч. 1 ст. 104 ЦК України реорганізація юридичної особи може відбуватися шляхом злиття, приєднання, поділу та перетворення. Даним нормативно-правовим актом, практично, не надається визначення видів реорганізації, а лише прописується загальний порядок їх здійснення. Виняток становить тільки перетворення, оскільки в ч. 1 ст. 108 ЦК України закріплено, що перетворенням юридичної особи є зміна її організаційно – правової форми. Стосовно інших видів реорганізації, у правовій літературі, зазначається, що у процесі злиття дві і більше юридичних осіб перетворюються на одну, приєднання – одна або декілька юридичних осіб приєднуються до іншої, поділу – юридична особа ділиться на одну або більше юридичних осіб [4, с. 89].

Наведені способи реорганізації ведуть до припинення юридичної особи і створення на її базі нового суб'єкта цивільного

права. Водночас є ще один спосіб реорганізації, характеристика якого надається ст. 109 ЦК України «Виділ». Це є перехід за розподільчим балансом частини майна, прав та обов'язків юридичної особи до однієї або кількох створюваних нових юридичних осіб. Основною його відмінністю від інших способів реорганізації є те, що юридична особа, з якої здійснюється виділ, не припиняється, а продовжує свою діяльність [5, с. 33]. Саме тому даний вид реорганізації визначається окремою статтею.

Основоположним законом щодо усіх громадських об'єднань повинен бути ЗУ «Про громадські об'єднання». Саме в ньому мають визначатися основні засади діяльності цих юридичних осіб, а в спеціальних законах повинно знайти продовження регулювання їх особливостей. Такий шлях є цілком закономірним, позаяк в одному Законі не можливо врегулювати усі аспекти їх діяльності. Та все ж, про таке можна говорити тільки теоретично, позаяк на практиці окреслений підхід не зберігається. Сказане можна обґрунтувати тим, що в ЗУ «Про громадські об'єднання», який має вказувати вектор розвитку всім громадським об'єднанням, питання реорганізації регулюється досить вузько. Так, п. 1 ч. 1 ст. 25 зазначеного нормативно-правового акту визначено, що одним із способів припинення громадського об'єднання може виступити реорганізація. Власне, на наведеному регулювання реорганізації і вичерпується чого, вважаємо, однозначно недостатньо.

Показовим є те, що в правовому висновку комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування № 7262-1 від 01. 11. 2010 р. наголошується, що ЗУ «Про громадські організації» (початкова назва) відповідає європейським стандартам правового статусу неурядових організацій відповідно до Рекомендацій Комітету Міністрів Ради Європи державам – членам стосовно правового статусу неурядових організацій у Європі № CM/Rec (2007) 14 [6, с. 2]. Якщо ж проаналізувати ці Рекомендації, то можна говорити про те, що питанню припинення неурядових організацій не відводиться велике значення. Зокрема вказується, що в статуті має міститися порядок ліквідації неурядових організацій або її злиття з іншою неурядовою організацією. Зазначається, що неурядова організація, яка створена

шляхом злиття двох або більше неурядових організацій є правонаступником їх прав та обов'язків. Між тим, як можна зрозуміти, виокремлюється єдиний спосіб реорганізації – злиття. Деякими іншими пунктами, якими зачіпається питання припинення розглядається тільки ліквідація і не йде мова про реорганізацію.

Окрім того, ще до прийняття ЗУ «Про громадські об'єднання», відзначалася відповідність не тільки Рекомендаціям Комітету Міністрів Ради Європи державам – членам стосовно статусу неурядових організацій у Європі № CM/Rec (2007)14, але й Фундаментальним принципам щодо статусу неурядових організацій у Європі від 05 липня 2002 року [7]. Мабуть, за їх зразком, підхід щодо такого врегулювання реорганізації громадських об'єднань знайшов своє віддзеркалення і в ЗУ «Про громадські об'єднання». Проте, якщо для Фундаментальних принципів та Рекомендацій такий порядок є допустимим, через те, що вони є документами загальної дії і покликані врегулювати основні засади діяльності неурядових організацій, то вітчизняне правове поле, щодо реорганізації непідприємницьких юридичних осіб, зокрема, громадських об'єднань, потребує корегування.

У зв'язку із тим, що в ЗУ «Про громадські об'єднання» передбачається тільки можливість реорганізації і не визначається порядок її здійснення доречним буде звернутися до установчих документів громадських об'єднань.

Статутом громадської організації «Відкрита Україна» встановлюється, що одним із способів припинення даної організації є реорганізація. Для прийняття рішення про її припинення необхідним є, щоб за нього проголосували не менше як $\frac{3}{4}$ членів від загальної кількості членів організації, які присутні на Загальних зборах. Визначається, що реорганізація здійснюється за рішенням Загальних зборів в порядку передбаченому чинним законодавством. Закріплено, що при реорганізації вся сукупність прав та обов'язків переходять до правонаступників, а також те, що дана організація не може бути реорганізована в юридичну особу метою діяльності якої є отримання прибутку [8, с. 9]. Статутом громадської організації «Українська асоціація когнітивно-поведінкової терапії» встановлюється аналогічна квота для прийнят-

тя рішення про реорганізацію та міститься загальне положення наступного змісту: «Порядок та правові наслідки реорганізації визначаються відповідно до чинного законодавства» [9, с. 13]. В установчому документі громадської організації «Освітні ініціативи» передбачена така ж сама кількість голосів, яка необхідна для прийняття рішення про реорганізацію. Окрім того, визначено, що реорганізація може бути проведена шляхом злиття, поділу, приєднання або перетворення. А далі, таке ж саме положення загального змісту, як і в попередньому статуті [10, с. 15-16]. При цьому, як можна зауважити, такий спосіб реорганізації як виділ не визначено. Причини цього не до кінця зрозумілі, чи то свідомо засновники не визначили даний спосіб реорганізації, чи ні, залишається тільки здогадуватися.

У розрізі цього питання варто звернути увагу на негативну тенденцію, яка має місце в національному законодавстві та володіє своєрідною ланцюговою реакцією, що відображається в установчих документах юридичних осіб. Досить поширеним є прийняття нового закону, яким, звичайно ж, встановлюється необхідність внесення змін до інших законних чи підзаконних нормативно-правових актів. У цьому напрямі ЗУ «Про громадські об'єднання» не є винятком. Так, в Перехідних положеннях до цього Закону передбачено необхідність напрацювання змін, які треба внести в інші нормативно-правові акти. Однак, такі зміни відсутні. Наприклад, нормою ЗУ «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 02. 12. 1998 року визначено, що законодавство про них складається із «...Конституції України, Закону України «Про об'єднання громадян...». Незначна правка – зміна назви Закону, якої немає дотепер. Схожі випадки можна знайти і в статутах громадських об'єднань. Так, попри те, що ч. 1 ст. 25 ЗУ «Про громадські об'єднання» змінена в статутах продовжує використовуватися застаріла норма. Зокрема Статутом громадської спілки Всеукраїнське об'єднання «Рух захисту української мови» передбачено, що реорганізація спілки проводиться шляхом приєднання до іншого громадського об'єднання такого самого статусу [11, с. 12].

Однак, зазначене не є єдиним негативним явищем у правовій площині, адже використання застарілого законодавства продов-

жує вживатися і в роз'ясненнях державних органів. Так, на офіційному веб-сайті Головного територіального управління юстиції в Івано-Франківській області можна прочитати, що припинення громадського об'єднання вправі здійснюватися через реорганізацію шляхом приєднання до іншого громадського об'єднання такого самого статусу [12]. Подібне, вважаємо, недопустимим, адже саме органи юстиції провадять реєстрацію та легалізацію громадських об'єднань, а відповідно вони мають бути першими хто інформує фізичних та юридичних осіб про зміни в законодавстві у сфері реєстрації.

Повертаючись до аналізу установчих документів громадських об'єднань, можна зауважити, що однозначної позиції стосовно реорганізації громадських об'єднань у них також немає. У статутах відсутні ґрунтовні положення, якими б визначався порядок реорганізації. Окрім того, звертає на себе увагу той факт, що в установчих документах громадських об'єднань практично відсутня можливість реорганізації шляхом виділу. Хоча у цивілістичній доктрині вказується на можливість реорганізації громадського об'єднання шляхом виділу. Зокрема, таку позицію займає Л. В. Ущапівська, яка пропонує внести зміни в ст. 27 ЗУ «Про громадські об'єднання» визначивши, що реорганізація може відбутися не тільки через злиття, приєднання, поділ або перетворення, але і шляхом виділу [13, с. 618]. З такою пропозицією, однозначно, слід погодитися. Окрім того, про можливість виділу громадського об'єднання свідчить і надання органами юстиції адміністративної послуги з державної реєстрації рішення про виділ громадського об'єднання та наявність законодавчо визначеної форми інформаційної картки для даної послуги [14].

Варто звернути увагу й на особливості визначення реорганізації у відношенні видів громадського об'єднання. У законодавчих актах, якими визначається правове положення конкретних видів громадського об'єднання, питання реорганізації розглядається досить неоднозначно, а в ЗУ «Про молодіжні та дитячі громадські організації» відповідні норми взагалі відсутні. Так, п. 1 ст. 23 ЗУ «Про політичні партії» від 05. 04. 2001 року допускається можливість реорганізації політичних партій, проте не

визначаються можливі шляхи її здійснення. Водночас у Статуті політичної партії «Удар» зазначається, що дана політична партія може припинити свою діяльність у результаті злиття, приєднання, поділу або перетворення [15]. П. 1 ст. 16 ЗУ «Про свободу совісті та релігійні організації» від 23. 04. 1991 року визначена, що реорганізація релігійних організацій може бути здійснена шляхом поділу, злиття чи приєднання. У той же час, установчими документами релігійних організацій, в автономному порядку, може бути розширено перелік законодавчо допустимих способів реорганізації. Зокрема, таке можна зустріти у Статуті релігійної організації «Релігійна громада Свідків Єгови центрального району міста Маріуполь Донецької області», де прописано, що її реорганізація може бути здійснена шляхом злиття, приєднання, поділу чи перетворення [16, с. 5]. П. 1 ст. 18 ЗУ «Про професійні спілки, їх права та гарантії їх діяльності» від 15. 09. 1999 року визначено, що профспілки, їх об'єднання також вправі припиняти свою діяльність шляхом реорганізації. А в п. 1 ст. 17 ЗУ «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22. 06. 2012 року закріплено, що організації роботодавців, їх об'єднання можуть бути припинені шляхом злиття, приєднання, поділу або перетворення. Важливим є те, що тільки у цьому Законі згадується і про виділ: «Із організації роботодавців, їх об'єднання може бути виділена інша (інші) відповідна організація, їх об'єднання». Дещо по-іншому передбачається реорганізація в ЗУ «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05. 07. 2012 року, адже в п. 1 ст. 18 зазначається, що правонаступниками благодійної організації, у випадку її реорганізації, може бути одна або кілька благодійних організацій. Тобто, Законом виключається можливість реорганізації, не тільки в підприємницькі юридичні особи, але й інші види непідприємницьких юридичних осіб.

Резюмуючи вищенаведене можна констатувати, що правове визначення реорганізації громадських об'єднань може диференціюватися залежно від конкретного виду. У цьому зв'язку, слід зазначити, що у наукових джерелах уже вказувалося, що особливстю припинення більшості непідприємницьких товариств є те, що спеціальними законами визначається лише один або декілька

видів реорганізації [17, с. 290], що підтверджується нормами чинного законодавства. В установчих документах, досліджуваних суб'єктів, питання реорганізації, також визначається неоднаково. Власне такий підхід пов'язаний із тим, що «...громадським об'єднанням надається значна свобода локальної правотворчості, яка проявляється в тому, що попри існування загальнозстановлених законодавчих вимог щодо громадських об'єднань, зазвичай їм надається можливість відступлення від них через встановлення інших правил у своїх статутах чи положеннях» [18, с. 183].

Однак, попри ці відмінності, як для законодавчого, так і для статутного регулювання, спільним є наявність загальної норми, якою визначається, що реорганізація повинна здійснюватися у відповідності до вимог чинного законодавства. Окреслене вказує на необхідність звернення до нормативних положень, якими регулюється здійснення реорганізації. У даному контексті не варто залишати осторонь і положення установчих документів та приватноправову доктрину, адже всебічний розгляд порядку реорганізації потребує комплексного аналізу.

Саме в основному акті цивільного законодавства вміщено базові положення щодо регламентації припинення юридичної особи, в т.ч. і реорганізації. Зі змісту ч. 1 ст. 105 можна зрозуміти, що ініціаторами реорганізації юридичної особи можуть бути: учасники, орган управління юридичної особи або суд. Тобто, реорганізація може здійснюватися у добровільному та примусовому порядку. На нашу думку, для реорганізації громадських об'єднань, є характерним виключно добровільний порядок, адже для примусового припинення ЗУ «Про громадські об'єднання» передбачено розпуск громадського об'єднання за рішенням суду про заборону. І, що важливо, перелік підстав для такого розпуску є виключним, а це є однією із належних гарантій діяльності громадських об'єднань. На цьому також наголошувала і Менджул М. В., яка стверджує, що питання реорганізації громадської організації повинно бути віднесено до повноважень найвищого органу управління [19, с. 8]. Солідарна з таким твердженням і Літвіна О. Ю. Авторка, розглядаючи припинення благодійних організацій шляхом реорганізації, доводить, що вона може відбутися виключно в добровільному порядку [20, с. 12].

Рішення про припинення громадського об'єднання, у формі реорганізації, приймається Загальними зборами такого об'єднання. В установчих документах встановлюється необхідна кількість голосів, які потрібні для прийняття рішення про реорганізацію. Вищий орган управління самостійно визначає квоту, яка має бути дотримана для прийняття рішення, наприклад, в уже згадуваних статутах громадських об'єднань це $\frac{3}{4}$ голосів учасників Загальних зборів, що присутні на них [13, с. 9], [14, с. 13],[15, с. 15].

Окрім того, на Загальних зборах має бути визначено персональний склад комісії з реорганізації та встановлено її повноваження. Ч. 3 ст. 105 ЦК України допускає можливість покладення виконання функцій комісії з реорганізації на орган управління юридичної особи, і цей варіант, здебільшого, і використовується. Також, в протоколі Загальних зборів повинно бути визначено конкретний вид реорганізації, затверджено план реорганізації, вирішено питання про порядок та строки реорганізації і заявлення кредитором своїх вимог. Повноваження стосовно управління справами юридичної особи комісія з реорганізації набуває з моменту свого призначення. Після проведення Загальних зборів, на яких прийнято рішення про реорганізацію, необхідно повідомити про це органи реєстрації. Строк для надання такого повідомлення державному реєстратору становить три дні. Державний реєстратор, після прийняття цього рішення до розгляду, вносить в Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань відомості про те, що громадське об'єднання перебуває у процесі припинення.

Комісія з реорганізації здійснює публікацію про реорганізацію громадського об'єднання в спеціалізованому друкованому засобі масової інформації (Бюлетень державної реєстрації) [21, с. 106]. Окрім того, оприлюднення інформації про реорганізацію здійснюється на сайті Міністерства юстиції України. Даний сервіс є позитивним нововведенням та в еру комп'ютерних технологій відповідає вимогам сучасності. У зазначеному повідомленні визначається порядок та строки заявлення кредитором своїх вимог. ЦК України визначає, що цей строк не може бути менше двох місяців і більше шести місяців з дня оприлюднення пові-

домлення про рішення щодо припинення. Комісія з реорганізації зобов'язана вжити всіх заходів для виявлення та повідомлення кредиторів про реорганізацію.

На підставі проведеного огляду порядку реорганізації громадського об'єднання можна резюмувати, що даний процес є складним та багатоетапним. Фактично, загальний порядок реорганізації громадського об'єднання мало чим відрізняється від реорганізації інших юридичних осіб, в т. ч. підприємницьких. Однак, у зв'язку із багатоаспектністю, вважаємо, є необхідність визначення загального порядку реорганізації саме в ЗУ «Про громадські об'єднання» шляхом доповнення його новою статтею, яка має визначати порядок реорганізації..

1. Цивільний кодекс Української РСР № 435 - IV від 23.11.1966 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1540-06/para0175#o175> (дата звернення 08.11.2017 р.)
2. Відзук І.Р. Калаура на дисертацію Зозуляк О. І. на тему «Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права: теоретичний та практичний аспекти». URL: https://drive.google.com/file/d/0B6e_r_dbLQffa1FRWW1WbG95aUs5b21ISjdwMEREczAyb0xR/view (дата звернення 15.11.2017 р.)
3. Зозуляк О. І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права : теоретичний та практичний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. докт. юрид. наук : спец. 12.00.03. Київ, 2017, 39 с.
4. Парута Ю. І. Громадські об'єднання як учасники цивільних правовідносин : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. Київ, 2016, 21 с.
5. Зозуляк О. І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права : теоретичний та практичний аспекти : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2017. 432 с.
6. Закон України Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань № 835-VIII від 26.11.2015 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/835-19/para01275#n1275> (дата звернення 20.10.2017 р.)
7. Парута Ю. І. Проблемні аспекти правового регулювання припинення громадських об'єднань. Університетські наукові записки. Часопис

Івано-Франківського університету права ім. Короля Данила Галицького. 2015 р. Вип. 11/2015. С. 56 – 63.

8. Жеков Д. В. Види реорганізації юридичних осіб за цивільним законодавством України. *Юридичний науковий електронний журнал. 2014 р. № 4. С. 88 – 90. URL: http://lsej.org.ua/4_2014/22.pdf (дата звернення 29.11.2017 р.)*
9. Сіцук Л.В. Реорганізація юридичних осіб : теоретико - правові аспекти. *Приватне право і підприємництво. 2015. Вип. 14. С. 32-36.*
11. Правовий висновок комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування № 7262-1 від 01.11.2010 року на законопроект «Про громадські організації». URL: w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id...38911 (дата звернення 22.11.2017 р.)
13. Статут громадської організації «Відкрита Україна». URL: <http://open-court.org/Doki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82%20%D0%92%D0%93%D0%9E%20%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%97%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.pdf> (дата звернення 01.12.2017 р.)
14. Статут громадської організації «Українська асоціація когнітивно-поведінкової терапії». URL: <http://www.uacbt.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82-%D0%A3%D0%90%D0%9A%D0%9F%D0%A2-2016.pdf> (дата звернення 01.12.2017 р.)
15. Статут громадської організації «Освітні ініціативи». URL: <https://school1skad.jimdo.com/app/.../СТАТУТ+ГО.pdf> (дата звернення 01.12.2017 р.)
16. Статут громадської спілки Всеукраїнське об'єднання «Рух захисту української мови». URL: <http://zahystmovy.org.ua/wp-content/uploads/2016/07/%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%A2%D0%A3%D0%A2-%D0%92%D0%A1%D0%95%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E%D0%93%D0%9E-%D0%9E%D0%91%D0%84%D0%94%D0%9D%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF-%D0%A0%D0%A3%D0%A5-%D0%97%D0%90%D0%A5%D0%98%D0%A1%D0%A2%D0%A3-%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E%D0%87-%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%98.pdf> (дата звернення 01.12.2017 р.)

17. *Головне територіальне управління в Івано-Франківській області – офіційний веб-сайт. Припинення діяльності громадського об'єднання.* URL: <http://obljustif.gov.ua/31688-2/> (дата звернення 05.12.2017 р.)
18. *Ущанівська Л. В. Актуальні питання реорганізації громадських об'єднань. Правове життя сучасної України : матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу (м. Одеса, 16-17 травня 2013 р.)* відп. за вип. В. М. Др'омін; НУ «ОЮА». Півд. регіон. центр НАПрН України. Одеса : Фенікс, 2013. Т. 2. С. 617-618.
19. *Офіційний веб-портал адміністративних послуг м. Києва. Державна реєстрація рішення про виділ громадського об'єднання.* URL: <http://ac.dozvil-kiev.gov.ua/AdminServices/Details/7aacd624-6d00-4139-ad80-200c871396b5?categoryId=c2c0cb53-498e-40c6-a326-0a68e3f7cad9> (дата звернення 07.12.2017 р.)
20. *Статут політичної партії «Удар».* URL: <http://klichko.org/about/statut/> (дата звернення 04.12.2017 р.)
21. *Статут релігійної організації «Релігійна громада Свідків Єгови центрального району міста Маріуполь Донецької області».* URL: file:///C:/Users/Oleg/Downloads/statut_no_968_vid_08.11.2016.pdf (дата звернення 04.12.2017 р.)

Погуть О. П. Теоретико-правові аспекти реорганізації громадських об'єднань

У статті досліджуються правові проблеми щодо реорганізації громадських об'єднань як організаційно-правової форми невідприємницьких юридичних осіб. Автор висловлює власне бачення стосовно розвитку цивільного законодавства щодо окреслення нормативного регулювання реорганізації громадських об'єднань.

Ключові слова: невідприємницька юридична особа, громадське об'єднання, реорганізація.

Погуть А. П. Теоретико-правовые аспекты реорганизации общественных объединений

В статье исследуются правовые проблемы по реорганизации общественных объединений как организационно-правовой формы непредпринимательских юридических лиц. Автор выражает собственное видение по развитию гражданского законодательства относительно нормативного регулирования реорганизации общественных объединений.

Ключевые слова: некоммерческое юридическое лицо, общественное объединение, реорганизация.

Pogut O. P. Theoretical and legal aspects reorganization of public associations

The article is devoted to the theoretical and legal analysis of issues related to the range of problems connected with development of such legal model as public associations.

In the scientific work the author makes an analysis of those concepts which are submitted by the leading Ukrainian scholars and concern the formation of civil-law terminology in general and that is applied to the non-entrepreneurial legal entities, in particular.

Author of article explores the problems issued of legal regulation of the procedure of the reorganization of public associations.

On the base of analysis was made suggestions about improvement the provisions of Civil Code of Ukraine and Law on «Public associations».

Key words: non-for-profit legal person, public association, reorganization.

Семків В.В.

НОТАРІАЛЬНА ПОСВІДЧЕННЯ ДОГОВОРУ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ НОТАРІУСОМ

УДК 347.122

Постановка проблеми. Нотаріат є особливим правовим феноменом, дослідження ролі якого все ще знаходиться на периферії наукового інтересу, проте набирає обертів. Будучи частиною правового механізму держави нотаріат є, в той же час, інститутом громадянського суспільства, який виконує від імені держави функцію захисту прав та інтересів громадян, юридичних осіб, держави та суспільства шляхом вчинення нотаріальних дій, що, у свою чергу, є первинною метою нотаріальної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі аспекти розвитку несудової форми захисту й охорони прав фізичних і юридичних осіб та держави є працятаких вчених: В. Каспрука, С. Г. Пасічника, Л. К. Радзівєвської, В. О. Сосніна, С. Я. Фурса, Н. Ю. Хоманєва, В. В. Яркова та ін.

Метою статті є спроба комплексного аналізу нотаріату як правового інституту щодо охорони та захисту прав сторін договору під час нотаріального посвідчення договорів.

Виклад основного матеріалу. Унікальність правової природи нотаріату розкривається через можливість органічно поєднувати в собі функцію захисту публічних інтересів та приватних інтересів, не протиставляючи їх одне одному в режимі так званої попереджувальної діяльності та забезпечення стабільності і без-